

กลยุทธ์การสร้างความสำเร็จได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับ
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

The Strategies of Creating Competitive Advantage of Secondary Education
under the Office of the Basic Education Commission

¹ณัฐญาพร เสวตานนท์, ²สุบิน ยुरารัช และ ³วรารกรณ์ ไทยมา

¹Natthayaporn Sewatanon, ²Subin Yurarach and ³Waraporn Thaima

^{1, 2, 3}วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

^{1, 2, 3}Graduate College of Management, Sripatum University

Email: ¹tukta7982@gmail.com, ²subin.yu@spu.ac.th, ³waraporn.th@spu.ac.th

Received July 2, 2021; Revised August 6, 2021; Accepted September 30, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับของความสำเร็จได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3. เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การสร้างความสำเร็จได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประเภทโรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวม 360 คน เป็นการศึกษาและพัฒนาโดยใช้การออกแบบการวิจัยเชิงผสมวิธี เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสำเร็จได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ปัจจัยการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การ วัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา และคุณลักษณะของผู้บริหาร มีอิทธิพลต่อความสำเร็จได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) กลยุทธ์การสร้างความสำเร็จได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยกลยุทธ์เชิงนโยบาย จำนวน 5 ข้อ และกลยุทธ์เชิงปฏิบัติการจำนวน 13 ข้อ

คำสำคัญ: ความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน; คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา; วัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา; การจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การ

Abstract

The purposes of this article aimed to 1. study the level of competitive advantage of secondary education institutions under the Office of the Basic Education Commission; 2. analyze factors affecting the competitive advantage of secondary education institutions under the Office of the Basic Education Commission; and 3. propose a strategy for creating competitive advantage for secondary education institutions under the Office of the Basic Education Commission. The sample group consisted of 360 school administrators in highly competitive secondary education institutions under the Secondary Educational Service Area Office, the Office of the Basic Education Commission. This was research and development, the research was designed with a mixed method. The tool for data analysis was the questionnaire and focus group form. The statistics for data analysis were the Structural Equation Model for quantitative data and the deep interview and focus group for qualitative data.

The research results were found as follows: 1) The overall competitive advantage of secondary education institutions under the Office of the Basic Education Commission was at highest level.

2) Factors in holistic quality management, quality culture of education institutions, and executive characteristics affected the competitive advantage of secondary education institutions under the Office of the Basic Education Commission. It was found that the model was comparable with empirical data and,

3) The strategy for creating competitive advantages for secondary education institutions under the Office of the Basic Education Commission is composed of 5 policy strategies and 13 functional strategies.

Keywords: Competitive Advantage; characteristics of school administrator; quality culture of education institutions; holistic quality management in organization

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) มีเป้าหมายสำคัญคือการขับเคลื่อนประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เพื่อให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้สูงอยู่ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งยุทธศาสตร์ที่ 2 กล่าวถึงการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การปรับเปลี่ยนประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ จากประเทศที่มีความได้เปรียบเชิงด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม มาเป็นความได้เปรียบในเชิงแข่งขันเพื่อเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เพิ่มมูลค่าไปสู่โครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรมสร้างมูลค่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มุ่งเน้นยุทธศาสตร์การเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาคนมีคุณภาพทำให้การจัดการศึกษาต้องมุ่งสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ

สถานการณ์ปัจจุบัน สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีอัตราการแข่งขันค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องเร่งพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน หรือความได้เปรียบในเชิงแข่งขันสำหรับโรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูง คือโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐที่รับสมัครนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 จำนวน 282 แห่ง ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดว่ามีอัตราการแข่งขันสูง และมีเกณฑ์การรับสมัครนักเรียนแยกจากเกณฑ์การรับนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐอื่น ๆ

ด้วยสถานการณ์ดังกล่าวทำให้สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำเป็นจะต้องสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ในส่วนของสถานการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก ซึ่งให้เห็นว่าในบริบทสากลมีอัตราการแข่งขันค่อนข้างสูง และประเทศไทยยังมีผลการดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ยังไม่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้ ผลการประเมินตามโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล หรือ PISA มีผลการประเมินอยู่ในระดับที่ต้องพัฒนา ด้วยความที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เกิดการแข่งขันอย่างรุนแรง ส่งผลให้องค์กรหรือหน่วยงานทุกแห่งต่างพยายามหากลยุทธ์ที่ดีที่สุด จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดความแตกต่าง การจัดการเชิงคุณภาพจึงเป็นเทคนิคของการจัดการสมัยใหม่ที่ได้รับการยอมรับ เนื่องจากทำให้องค์กรหรือหน่วยงานสามารถสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันได้อย่างต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด

บทความวิจัยนี้นำเสนอระดับความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบในเชิงแข่งขันและกลยุทธ์การสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

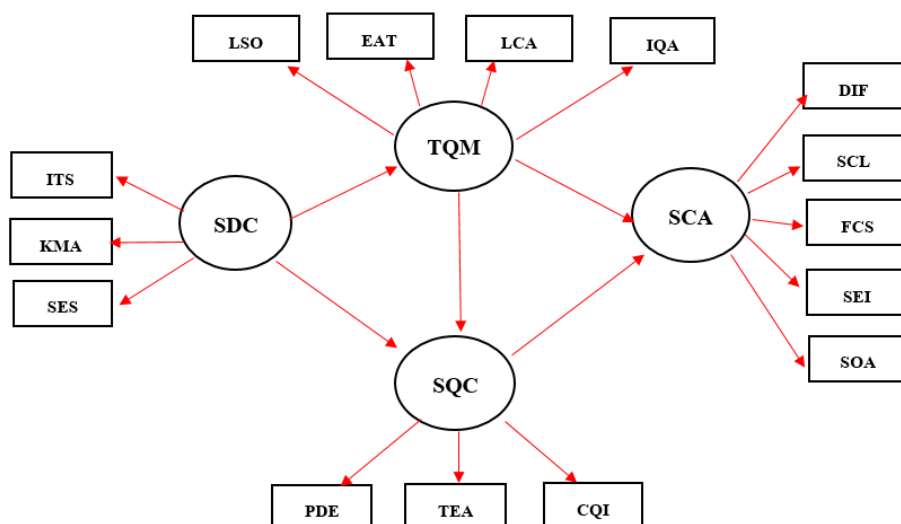
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การทบทวนวรรณกรรม

1. ความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามแนวคิดของ Porter (2008), and Tapin (2020) วัดได้จากตัวแปรหรือตัวบ่งชี้จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ (1) การสร้างความแตกต่าง (2) การเป็นผู้นำต้นทุนต่ำ (3) การเน้นกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย (4) นวัตกรรมขององค์กร และ (5) ข้อได้เปรียบที่เด่นชัด
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาตามแนวคิดของ Ramasamy (2009), and Chayamongkon (2018) ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง ได้แก่ การจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การ วัฒนธรรมคุณภาพ คุณลักษณะของผู้บริหาร ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อม ได้แก่ คุณลักษณะของผู้บริหารมีอิทธิพลทางอ้อมต่อวัฒนธรรมคุณภาพและการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การ
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์ ตามแนวคิดของ Porter (2008) ประกอบด้วย 1. กลยุทธ์การสร้างความแตกต่าง 2. กลยุทธ์การเป็นผู้นำด้านต้นทุน 3. กลยุทธ์การมุ่งตอบสนองความต้องการของลูกค้าเฉพาะกลุ่ม 4. การมุ่งตอบสนองที่รวดเร็ว แนวคิดลำดับกลยุทธ์ของ Wongkietrat (2005) มี 3 ระดับ ได้แก่ (1) กลยุทธ์ระดับนโยบาย (2) กลยุทธ์ระดับโครงการ (3) กลยุทธ์ระดับกิจกรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบพหุสาณวิธี ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด ทฤษฎี และสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ Hissom (2009), Ramasamy (2009), Flynn (2002), Heilpern & Nadler (1992), Tapin (2020), Chayamongkon (2018), Pornrunroj (2014), and Ketsuwan (2011) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้การออกแบบการวิจัยเชิงผสมวิธี พื้นที่วิจัย คือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากรคือ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาประเภทโรงเรียนแข่งขันสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 282 แห่ง (Information Technology Department, Policy and Planning Bureau, the Office of the Basic Education Commission, 2020) ตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประเภทโรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน และหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน กลุ่มบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวม 360 คน (Information Technology Department, Policy and Planning Bureau, the Office of the Basic Education Commission, 2020) การคำนวณขนาดตัวอย่าง เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ Schumacher & Lomax (2010), and Hair et al. (1996) ซึ่งมีเกณฑ์อัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรที่เหมาะสม ได้แก่ จำนวน 10-20 ต่อ 1 ตัวแปร โดยการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 15 ตัวแปร ดังนั้น ขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ควรมีอย่างน้อยเท่ากับ $15 \times 20 = 300$ ตัวอย่าง แต่เพื่อให้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างมีความแม่นยำสูง จึงเพิ่มขนาดตัวอย่างอีกร้อยละ 20 ซึ่งเท่ากับ $300 \times 0.2 = 60$ ตัวอย่าง ดังนั้น ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จึงมีจำนวนเท่ากับ 360 ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 4 ฉบับ ได้แก่

1. แบบสอบถาม เรื่อง กลยุทธ์การสร้างความสำเร็จเปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานและคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม (ผู้บริหารสถานศึกษา), ตอนที่ 2 ความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา, ตอนที่ 3 วัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา, ตอนที่ 4 การจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา และตอนที่ 5 คำถามปลายเปิด
2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก นำมาใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทโรงเรียนแข่งขันสูง (2) ผู้บริหารการศึกษา วิทยาลัยนาระเชี่ยวชาญ และ (3) ผู้ทรงคุณวุฒิภาคการศึกษา โดยผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ให้ข้อสังเกต ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลยุทธ์การสร้างความสำเร็จเปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้ยกกว้างขึ้น ก่อนที่จะนำไปใช้สนทนากลุ่มเพื่อหาฉันทมติต่อไป

3. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group record) นำมาใช้หลังจากที่มีการร่างกลยุทธ์การสร้างความคิดเปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ ที่มาประชุมสนทนากลุ่มได้บันทึกและลงมติ ด้วยเหตุว่าการสนทนากลุ่มต้องการฉันทามติของกลุ่ม (Consensus)

4. แบบประเมินคุณภาพของกลยุทธ์ (Evaluation form) นำมาใช้เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ดีของกลยุทธ์

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพตามรายละเอียดดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าความถี่, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่าความเบ้และค่าความโด่ง ของตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้

1.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient)

1.3 การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ พร้อมทั้งคำนวณหาขนาดอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม (Direct-Indirect Effect) และอิทธิพลรวม (Total Effect)

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แบบการวิเคราะห์ข้อความ (Text analysis) ตามประเด็นของการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม

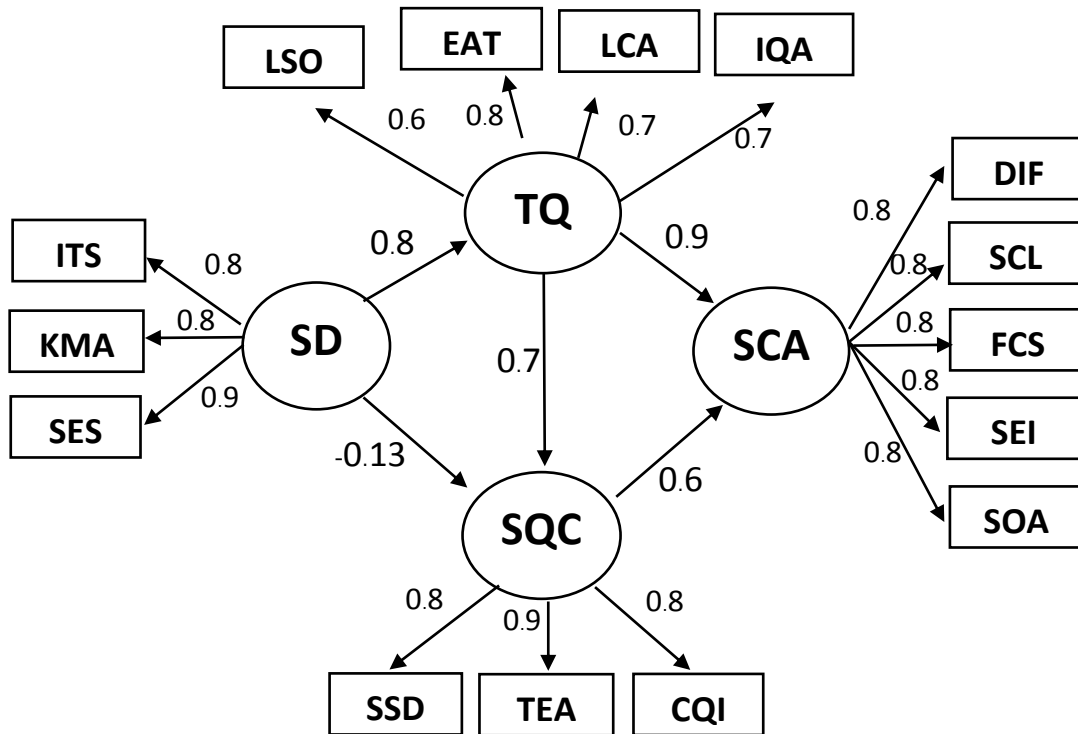
2.2 การตรวจสอบข้อมูล โดยพิจารณาถึงความถูกต้อง ความพอเพียง และความน่าเชื่อถือ โดยการใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่าระดับของความคิดเปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$) ด้านที่มีคะแนนมากที่สุด คือ ด้านนวัตกรรมขององค์กร ($\bar{x} = 4.63$) รองลงมา คือ ด้านการเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือกลุ่มลูกค้าเป้าหมายและด้านข้อได้เปรียบที่เด่นชัด ($\bar{x} = 4.59$) ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน ($\bar{x} = 4.58$) และด้านการสร้างความแตกต่าง ($\bar{x} = 4.57$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์แบบจำลองเส้นทางอิทธิพลของตัวแบบการพัฒนาคุณลักษณะด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ปรากฏดังภาพที่ 2 และผลการวิเคราะห์พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนทั้ง 4 ดัชนีที่ผ่านเกณฑ์ การยอมรับ คือค่าดัชนี $\chi^2 = 64.480$, $df = 67$, $\chi^2/df = 0.962$, $p\text{-value} = 0.565$, $GFI = 0.975$, $AGFI = 0.880$ และ $RMSEA = 0.000$ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าโมเดลสมการเชิงโครงสร้างที่มี

อิทธิพลต่อความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ภาพที่ 2 โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่ากลยุทธ์การสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษา ประกอบด้วยกลยุทธ์เชิงนโยบาย จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1. ทบทวนและปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา 2. นำแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กร มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานคุณภาพ 3. สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษา 4. พัฒนาผู้บริหารในทุกระดับให้มีคุณลักษณะที่สำคัญในการประกอบวิชาชีพ 5. เชื่อมโยงระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาให้เป็นระบบเดียว และกลยุทธ์เชิงปฏิบัติการจำนวน 13 ข้อ ได้แก่ 1. กำหนดตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาในเรื่องการสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันให้มีความท้าทาย 2. กำหนดกิจกรรมหรือโครงการที่นำไปสู่การสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน อย่างน้อย 5 ด้าน ได้แก่ (1) การเป็นผู้นำด้านต้นทุน (2) การสร้างข้อได้เปรียบที่เด่นชัด (3) การสร้างความแตกต่าง (4) การส่งเสริมให้มีส่วนร่วมของสถานศึกษา และ (5) การสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย 3. จัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อปรับปรุงคุณภาพในสถานศึกษาตามความต้องการของผู้เรียนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย 4. กำหนดตัวบ่งชี้และประเมินความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาและครูและนำมาเป็นส่วนหนึ่งใน

การพิจารณาผลการปฏิบัติงานประจำปี 5. พัฒนาให้มีหลักสูตรใหม่ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 6. ทบทวนและกำหนด อัตลักษณ์ให้สะท้อนความโดดเด่นของสถานศึกษาและสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการปฏิบัติงาน 7. จัดกิจกรรม หรือโครงการที่ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานเป็นทีมทั้งในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้และในระดับสถานศึกษา 8. นำเทคนิค วิธีการ และเทคโนโลยี มาช่วยใช้ในการบริหารงานคุณภาพและปรับปรุง คุณภาพอย่างต่อเนื่อง 9. จัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความเป็นมืออาชีพใน ด้านการทำงาน 10. จัดหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ผู้บริหารทุกระดับมีทักษะในการบริหาร สถานศึกษา 11. จัดกิจกรรมหรือโครงการที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารทุกระดับได้พัฒนาความสามารถในการ จัดการความรู้ 12. จัดกิจกรรมหรือโครงการที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารทุกระดับได้พัฒนาทักษะการคิดเชิง นวัตกรรมเพื่อช่วยขับเคลื่อนให้เป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรม 13. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ สามารถเชื่อมโยงการบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณและการบริหารงานทั่วไป อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าระดับของความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องนวัตกรรมของสถานศึกษา มีความสำคัญอย่างมากเป็นอันดับที่ 1 แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจะส่งเสริมให้มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นนวัตกรรมด้านการบริหารสถานศึกษา หรือนวัตกรรมด้านการเรียนการสอน หรือนวัตกรรม ด้านอื่น ๆ ที่สะท้อนความเชี่ยวชาญของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Chaiprasit (2009) ที่ ให้ความสำคัญกับการสร้าง “องค์การแห่งนวัตกรรม” เพราะจะสะท้อนความสำเร็จของสถานศึกษา ดังนั้น เรื่องนวัตกรรมจึงเป็นเรื่องอันดับแรกๆ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาทุกแห่งจะต้อง นำไปกำหนดเป็นนโยบายขององค์กร เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เป็น “องค์การแห่งนวัตกรรม” ได้อย่างแท้จริง สำหรับการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งนวัตกรรมได้นั้น รวมถึง Chaemmchoy (2012) ได้อธิบายแนวคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยนำเสนอ แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการให้เกิดนวัตกรรมขององค์กรหรือสถานศึกษา ผู้นำหรือผู้บริหาร สถานศึกษาจะต้องอาศัยทักษะการคิดที่แตกต่างอย่างสร้างสรรค์ หรือที่เรียกว่าทักษะการคิดเชิง นวัตกรรม ซึ่งเป็นทักษะความคิดพื้นฐานในการทำให้เกิดนวัตกรรมในองค์กร รวมทั้งการที่ผู้บริหารใช้ นวัตกรรมในการนำองค์การอย่างมีสร้างสรรค์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (TQM) มีอิทธิพลทางตรงต่อความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน (SCA) พบว่า เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาต้องทำประกันคุณภาพอยู่แล้วตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นสภาพบังคับตามกฎหมาย แม้ว่าแนวคิดเรื่องการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (TQM) จะมาจากวงการธุรกิจ แต่ก็สามารถนำมาปรับใช้ได้กับบริบทของการบริหารคุณภาพในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพราะมีแนวคิดหลักที่คล้ายกัน ดังที่ Heilpern & Nadler (1992) เสนอไว้ นอกจากนี้ TQM มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับแนวคิด “การจัดการเชิงคุณภาพ” ซึ่งอยู่ในบริบทของการศึกษา และมีการนำมาปรับใช้อย่างแพร่หลาย (Evans & Lindsay, 2008; Ramasamy, 2009; Ploypanichcharoen, 2014) และองค์ประกอบของการดำเนินงานตาม TQM ก็เป็นสิ่งที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ ดังที่ Ploypanichcharoen (2014) กล่าวไว้ว่า การจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การมีหลักการหรือองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับลูกค้า ความเป็นเลิศของพนักงาน ความเป็นผู้นำด้านผลิตภัณฑ์ และความเป็นเลิศด้านการจัดการ นอกจากนี้สาเหตุที่การจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน น่าจะเป็นเพราะการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การมีความสำคัญต่อการปรับปรุงคุณภาพ

วัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา (SQC) มีอิทธิพลทางตรงต่อความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน (SCA) เนื่องด้วยวัฒนธรรมองค์กรเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในการส่งเสริมให้องค์กรพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Pornrungsroj (2014) ที่กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมคุณภาพเป็นสิ่งที่ช่วยในการขับเคลื่อนและยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา โดยวัฒนธรรมคุณภาพมี 3 ระดับ คือ ระดับเป้าหมาย ระดับบริบท และระดับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ (1) ภาวะผู้นำด้านคุณภาพ (2) การทำงานเป็นทีม (3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (4) การมอบอำนาจ (5) การยกย่องและการให้รางวัล และ (6) การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ Deming Cycle คือ PDCA เป็นเครื่องมือพัฒนาตนเองและงานจนเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยแนวคิดข้างต้นสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยที่ทำในบริบทของการบริหารสถานศึกษา เช่น Saeng-urai & Smarnyat (2016)

การจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (TQM) มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมคุณภาพ (SQC) เนื่องด้วยการจัดการคุณภาพมีองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมและทีมงาน (Ketsuwan, 2011) ซึ่งวัฒนธรรมคุณภาพจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อทุกคนในองค์กรให้ความสำคัญและทำงานร่วมกันเป็นทีม การจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การ เป็นพัฒนาการขั้นสุดท้ายของการจัดการคุณภาพ เป็นการนำเอานโยบายด้านคุณภาพไปปฏิบัติทั่วทั้งองค์การ โดยผู้บริหารจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการจัดการคุณภาพ ในขณะที่บุคลากรทุกภาคส่วนในองค์กรเองก็ต้องให้ความสำคัญของการจัดการคุณภาพด้วย

คุณลักษณะของผู้บริหาร (SDC) มีอิทธิพลทางตรงต่อการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (TQM) ทั้งนี้เพราะว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาด้วยการบริหารงานคุณภาพให้ประสบความสำเร็จ ดังเช่นที่ Muktarakosa, Pangthai & Sombatsakulkit (2019) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 มี 3 ประการ คือ (1) ผู้บริหาร

สถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 ต้องมีคุณสมบัติที่โดดเด่น 5 ด้าน ได้แก่ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การมีจิตวิญญาณนักบริหาร การเป็นผู้นำทางวิชาการ การมีความรู้ความสามารถในการบริหาร และการมีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการในการบริหารสถานศึกษา (2) ทักษะยุคใหม่เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 กล่าวคือ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านคน และ ทักษะด้านการคิดและตัดสินใจ

คุณลักษณะของผู้บริหาร (SDC) มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมคุณภาพ (SQC) แสดงให้เห็นว่า แนวคิดและ/หรือผลงานวิจัยในอดีตที่ค้นพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมคุณภาพนั้นไม่จริง อาจจะเป็นไปได้ว่าส่วนใหญ่เป็นแนวคิดและผลงานในวงการธุรกิจ ได้แก่ Muktarakosa, Pangthai & Sombatsakulkit (2019), and Suwunniponth (2017) และอีกเหตุผลหนึ่งก็คือ น่าจะเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้มีบทบาทเพียงคนเดียวที่จะสร้างวัฒนธรรมคุณภาพให้กับทุกคนในสถานศึกษา หากเป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมของทุกคนในสถานศึกษาที่จะช่วยกันร่วมมือกัน และทำงานกันเป็นทีม ซึ่งสุดท้ายจะเกิดเป็นวัฒนธรรมคุณภาพอย่างแท้จริงโดยทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเพียงอย่างเดียว

คุณลักษณะของผู้บริหาร (SDC) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน (SCA) โดยมีวัฒนธรรมคุณภาพ (SQC) เป็นตัวแปรส่งผ่าน ทั้งนี้ เนื่องด้วยผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ ก็ค้นพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร (SDC) ไม่ได้มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมคุณภาพ (SQC) ซึ่งส่งผลทำให้ไม่น่าจะมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความได้เปรียบในเชิงแข่งขันด้วย แม้ว่าจะมีแนวคิดและผลงานวิจัยในอดีตมายืนยัน ซึ่งก็ส่วนใหญ่ยังเกิดขึ้นในวงการธุรกิจ Muktarakosa, Pangthai & Sombatsakulkit (2019), and Suwunniponth (2017)

คุณลักษณะของผู้บริหาร (SDC) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน (SCA) โดยมีการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (TQM) เป็นตัวแปรส่งผ่าน ทั้งนี้ จากผลการวิเคราะห์ที่ค้นพบจะเห็นได้ว่าการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การจะเกิดขึ้นได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากในการขับเคลื่อน ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาเริ่มต้นที่ดี มีนโยบายชัดเจน ก็ที่จะสามารถขับเคลื่อนการจัดการคุณภาพได้และส่งผลให้เกิดความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้

การจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (TQM) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน (SCA) โดยมีวัฒนธรรมคุณภาพ (SQC) เป็นตัวแปรส่งผ่าน จากข้อค้นพบที่ว่า การจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (TQM) มีอิทธิพลทางตรงต่อความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน (SCA) (Ramasamy, 2009; Hissom, 2009; Flynn, 2002; Chayamongkon, 2018; Tapin, 2020) เป็นที่แน่ชัดแล้วว่าเมื่อ TQM มีอิทธิพลทางตรงต่อ SCA ก็ไม่จำเป็นจะต้องจัดกระทำตัวแปรอื่น ๆ ซึ่งจะส่งผลทำให้การบริหารจัดการใช้เวลาค่อนข้างนาน ขณะที่ตัวแปรวัฒนธรรมคุณภาพ แม้จะไม่ได้มีบทบาทเป็นตัวแปรส่งผ่าน แต่ก็มีความสำคัญ ที่ควรที่จะสร้างจากผู้บริหารสถานศึกษาเองมากกว่าที่จะมุ่งสนใจปรับปรุงวิธีการบริหารจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การ ในข้อนี้แม้จะไม่

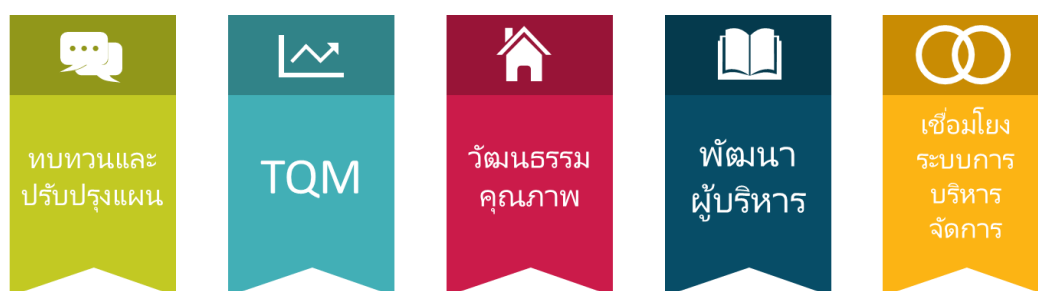
เป็นไปตามสมมติฐานแต่ก็ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อตรงต่อการบริหารจัดการในเชิงการสร้างรายได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษา

คุณลักษณะของผู้บริหาร (SDC) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อวัฒนธรรมคุณภาพ (SQ) โดยมีการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (TQM) เป็นตัวแปรส่งผ่านข้อค้นพบที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ชี้ชัดว่า วัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาจะไม่เกิดขึ้นถ้าขาดในเรื่องการบริหารจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กร ทั้งนี้จะต้องเริ่มจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งแรก ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญ มีการบริหารจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กร ก็ย่อมจะส่งให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษาได้อย่างแน่นอน สอดคล้องกับแนวคิดของ Muktarakosa, Pangthai & Sombatsakulkit (2019) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารคือบุคคลที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนองค์กรให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพ โดยคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา คือความสามารถในการจัดการความรู้ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ช่วยทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารงานจัดการงานคุณภาพได้ดี และส่งผลให้มีวัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษา โดยการพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพคงต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ขับเคลื่อน และต้องมีกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนที่ตัวอย่างงานวิจัยของ Aridech & Yawirach (2014) ที่ได้ศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ซึ่งค้นพบว่ามี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ภาวะผู้นำด้านคุณภาพ (2) การทำงานเป็นทีม (3) การตัดสินใจ (4) การดำเนินการที่เป็นระบบ (5) การเน้นที่ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (6) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (7) การประเมินคุณภาพ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า กลยุทธ์การสร้างรายได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา กลยุทธ์เชิงนโยบาย จำนวน 5 และกลยุทธ์เชิงปฏิบัติการจำนวน 13 ข้อ สอดคล้องกับแนวคิดของ Porter (2008) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสามารถนำไปปรับใช้ได้ให้เหมาะกับบริบทของแต่ละองค์กร ดังนี้ 1. กลยุทธ์การสร้างความแตกต่างกลยุทธ์การสร้างความแตกต่าง คือความพิเศษที่องค์กรต้องการมอบให้กับลูกค้าโดยอาจอยู่ในรูปของพฤติกรรมขององค์กร การให้ความสำคัญที่สมาชิกและโครงสร้างขององค์กรและแนวโน้มของระบบการทำงานใน การให้บริการหลังการขาย ความแตกต่างในตัวสินค้า เป็นต้น 2. กลยุทธ์การเป็นผู้นำด้านต้นทุนเป็นการดำเนินงานขององค์กรโดยมุ่งการใช้ต้นทุนที่ต่ำกว่าคู่แข่งและสามารถใช้ต้นทุนในขอบเขตการแข่งขันที่มีเป้าหมายกว้างด้วยวิธีการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตหรือการจัดการและได้ผลผลิตและการจัดการที่มีประสิทธิภาพ องค์กรที่เป็นผู้นำด้านต้นทุนจะมีผลตอบแทนที่สูงกว่าองค์กรคู่แข่ง โดยที่ผู้นำด้านต้นทุนต้องไม่สนใจความแตกต่างของลูกค้าหรือตลาดซึ่งจะต้องผลิตสินค้าและบริการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าส่วนใหญ่ได้ 3. กลยุทธ์การมุ่งตอบสนองความต้องการของลูกค้าเฉพาะกลุ่ม เป็นการมุ่งตอบสนองความต้องการของลูกค้าเฉพาะกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มขนาดเล็กที่มีความต้องการพิเศษ องค์กรต้องสามารถออกแบบผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับตลาดเป้าหมายที่เลือกแล้วและสร้างความพึงพอใจในตลาดนั้นให้มากกว่าคู่แข่ง 4. การมุ่งการตอบสนองที่รวดเร็ว จะสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าและสร้างรายได้เปรียบในเชิงการแข่งขันได้มากกว่า แม้ว่าลูกค้าโดยทั่วไปต้องการสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ กลยุทธ์เชิงนโยบาย การสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1. ทบทวนและปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาโดยกำหนดให้เรื่องการสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันเป็นเป้าหมายหลักของพัฒนา 2. นำแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานคุณภาพ 3. สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษา 4. พัฒนาผู้บริหารในทุกระดับให้มีคุณลักษณะที่สำคัญในการประกอบวิชาชีพ และ 5. เชื่อมโยงระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาให้เป็นระบบเดียว

ภาพที่ 3 กลยุทธ์เชิงนโยบายการสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

จากองค์ความรู้จากการวิจัยดังกล่าวข้างต้นก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำกลยุทธ์การสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันไปพัฒนาสถานศึกษาซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังนี้

1. การทบทวนและปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาโดยกำหนดให้เรื่องการสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนา กำหนดตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ให้มีความท้าทาย กำหนดกิจกรรมหรือโครงการที่นำไปสู่ความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน
2. นำแนวคิดการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานคุณภาพ โดยจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อปรับปรุงคุณภาพ กำหนดตัวบ่งชี้และประเมินความเป็นเลิศของผู้บริหารครูและบุคลากร ริเริ่มหลักสูตรใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและบริบทการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กำหนดอัตลักษณ์ให้สะท้อนความโดดเด่นของสถานศึกษาและสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการปฏิบัติงาน
3. สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษา โดยจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานเป็นทีม พัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพ นำเทคนิควิธีการและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานและปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
4. การพัฒนาผู้บริหารในทุกระดับให้มีคุณลักษณะที่สำคัญในการประกอบวิชาชีพ โดยจัดหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมให้ผู้บริหารได้พัฒนาความสามารถในการจัดการความรู้และพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

5. การเชื่อมโยงระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาให้เป็นระบบเดียว โดยพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถเชื่อมโยงการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณและการบริหารงานทั่วไปอย่างมีคุณภาพ

สรุป

ความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การ วัฒนธรรมคุณภาพและคุณลักษณะผู้บริหาร กลยุทธ์ในการสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาประกอบด้วยกลยุทธ์เชิงนโยบาย 5 ข้อและกลยุทธ์เชิงปฏิบัติการ 13 ข้อ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ระดับของความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องนวัตกรรมของสถานศึกษามีความสำคัญอย่างมากเป็นอันดับที่ 1 ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการส่งเสริมให้มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นนวัตกรรมด้านการบริหารสถานศึกษา หรือนวัตกรรมด้านการเรียนการสอน หรือนวัตกรรมด้านอื่น ๆ ที่สะท้อนความเชี่ยวชาญของสถานศึกษา

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ การจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การ วัฒนธรรมคุณภาพ และคุณลักษณะของผู้บริหาร ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการส่งเสริมให้สถานศึกษานำแนวคิดเรื่องการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์การ วัฒนธรรมคุณภาพมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา และพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า กลยุทธ์การสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย กลยุทธ์เชิงนโยบาย 5 ข้อ และกลยุทธ์เชิงปฏิบัติการ 13 ข้อ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการเผยแพร่กลยุทธ์ในการสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันให้กับสถานศึกษาอื่นได้นำไปปรับใช้ ไม่เฉพาะแต่ระดับมัธยมศึกษา แต่ระดับประถมศึกษาก็สามารถปรับใช้ได้ และเผยแพร่ไปสู่สถานศึกษาสังกัดอื่น ๆ นอกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรนำเสนอผลการวิจัยที่เป็นกลยุทธ์การสร้างความ

ได้เปรียบในเชิงแข่งขันให้กับต้นสังกัดเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงนโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาสู่สากล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญ คือ กลยุทธ์การสร้างควมได้เปรียบในเชิงแข่งขันของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนในทุกๆระดับ โดยควรให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยติดตามผลการนำกลยุทธ์การสร้างควมได้เปรียบในเชิงแข่งขัน ทั้งในเชิงนโยบายและในเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงวิธีการบริหารจัดการให้มีประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะของกรณีศึกษา (Case study) เพื่อศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับการนำกลยุทธ์การสร้างควมได้เปรียบในเชิงแข่งขันไปใช้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา

References

- Aridech, S., & Yawirach, P. (2014). Strategies for quality culture development of public basic education schools. *Ratchaphruek Journal*, 12(2). 30–37.
- Chaemmchoy, S. (2012). Concept of innovation for school management in the 21st century. *Journal of Education Naresuan University*, 14(2), 117–128.
- Chaiprasit, S. (2552). Innovative organization: An alternative for modern entrepreneur. *Executive Journal*, 30(2), 60–63.
- Chayamongkon, L. (2018). *Managing competitive advantages of Thai Air Asia* [Doctoral Dissertation, Siam University].
- Evans, J. R., & Lindsay, W. M. (2008). *The management and control of quality* (7th ed.). South-Western.
- Flynn, N. (2002). *Public sector management*. Pearson Education.
- Heilpern, J. & Nadler, D. (1992). "Implementing total quality management: A process of cultural change," in *organizational architecture*. Jossey Bass.
- Hissom, A. (2009). *Introduction to management technology*. Kent State University.
- Information Technology Department, Policy and Planning Bureau, the Office of the Basic Education Commission. (2020). *Data about the number of schools classified by educational service area*. https://data.bopp-obec.info/emis/area_school.php
- Jantamas, B. (2004). *Quality and productivity management* (2nd ed.). TPA.
- Ketsuwan, R. (2011). *Quality management: form TQC to TQM, ISO 9000 and quality assurance* (5th ed.). Borpit Printing.

- Muktarakosa, S., Pangthai, S., & Sombatsakulkit, E. (2019). The professionalism of the administrators of the Thailand Education School 4.0. *Journal of Suvarnabhumi Institute of Technology*, 4(2), 453–461.
- Ploypanichcharoen, K. (2014). *TQM: Total quality management*. TPA.
- Pornrungrroj, C. (2014). *Quality culture: Build people, build nations*. Offset Plus.
- Porter, M. E. (2008). The five competitive forces that shape strategy. *Harvard Business Review*, 86(1), 78–93.
- Ramasamy, S. (2009). *Total quality management*. Tata McGraw–Hill.
- Saeng–urai, N., & Smarnyat, S. (2016). The development of secondary school quality culture model under the office of the basic education commission. *Panyapiwat Journal*, 8(2), 134–143.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R.G. (2010). *A beginner’s guide to structural equation modeling* (3rd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.
- Suwunniponth, W. (2017). Human capital potential and dynamic capability of entrepreneurs in Thai software industries for enhancing competitiveness capability in the ASEAN economic community. *Veridian E–Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and Arts)*, 10(3), 1–20.
- Tapin, M. (2020). *Advantage competitive/quality improvement*. <http://mcutak.com/default.asp?content=contentdetail&id=23306>.
- Wongkietrat, W. (2005). *Strategic planning: The art of mapping organization towards excellence*. Thailand Productivity Institute.